

Josephine BAKEROVÁ

Tanec jejího života

JULIANA WEINBERGOVÁ

Vstupovala
do paláců králů a královen
i do sídel prezidentů.

ROMÁN

metafora

Extravagantní zpěvačka a tanečnice, majitelka nočního klubu, válečná hrdinka, zámecká paní, matka dvanácti dětí a nakonec bojovnice za práva černochů po boku Martina Luthera Kinga – to všechno byla jedna žena. Josephine Bakerová.

Její život byl pestrý a bohatý a nebyla v něm nouze o překvapivé zvraty. I když jí okolnosti nebyly vždy nakloněny, nikdy se nevzdávala. Naopak si vždy šla tvrdohlavě za svým, nepřestávala usilovat o zrušení segregace a zapáleně bojovala za práva obyčejných Afroameričanů. Role, v níž byla stejně významná a úspěšná jako v roli okouzující hvězdy varietních pódii.

Poutavé inspirativní vyprávění mapuje téměř celý život slavné Pařížanky původem z chudinské černošské čtvrti v St. Louis. Dozvíte se, jak se z obyčejné tanečnice stala miláčkem Města světel, za co získala vyznamenání od slavného generála Charlese de Gaulla, jaké prožívala milostné peripetie i jak dopadl její sen o „duhové rodině“ adoptivních dětí různých barev pleti.

„Krásně vyprávěný životní příběh fascinující osobnosti. Přinesl mi o Josephine Bakerové spoustu nových informací. Napínavý, dojemný a velmi citlivě napsaný.“

– čtenářská recenze, Amazon

JULIANA WEINBERGOVÁ

JOSEPHINE BAKEROVÁ:
Tanec jejího života

JULIANA WEINBERGOVÁ

Josephine
BAKEROVÁ
Tanec jejího života

Přeložila Helena Mirovská

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Josephine Baker und der Tanz des Lebens © 2021 by Juliana Weinberg
Published by Ullstein Buchverlag GmbH, Berlin, Germany
Translation © Helena Mirovská, 2021
Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-627-9 (ePub)

ISBN 978-80-7625-628-6 (pdf)

ISBN 978-80-7625-232-5 (print)

I have walked into the palaces of kings and queens
and into the houses of presidents. And much more.

But I could not walk into a hotel in America
and get a cup of coffee, and that made me mad.

Vstupovala jsem do paláců králů a královen
i do sídel prezidentů. A na mnoho dalších míst.

Ale v Americe jsem nemohla jít do hotelu
a dát si šálek kávy, a to mě hrozně rozčilovalo.

Josephine Bakerová

Prolog

St. Louis, Missouri, červenec 1917

Josephine byla k smrti unavená, přesto však nemohla usnout. V kamrlíku bylo dusno a vedro a z těl jejích sourozenců Richarda, Margaret a Willie Mae, s nimiž se dělila o postel, sálalo teplo, takže se potila tím víc. Opatrně, aby ostatní neprobudila, ze sebe stáhla tenkou přikrývku.

V rohu místnosti něco zaharašilo. Na chvilku zvedla hlavu a pátrala po zdroji zvuku. Ošuntělou, levným nábytkem vybavenou místností se mihly dva stíny a rychle zmizely pod postelí. Josephine nechala hlavu klesnout zpátky na proleželou matraci. Krys se nebála.

Bratr Richard jí ve spánku vrazil loktem do žeber, ve vedlejším pokoji pochrupovala její matka Carrie a nevlastní otec Arthur.

Josephine si přitiskla ruce na uši. Ležela tu s otevřenýma očima už několik hodin a věděla, že musí co nejdřív usnout, aby se aspoň trochu vyspala, než ji matka v pět hodin vzbudí. Ještě před začátkem školy musí uklidit u jedněch starých manželů, vynést jim nočník a oškrábat brambory. Naštěstí to nebylo daleko, tihle manželé by-

dleli stejně jako ona a její rodina v Boxcar Townu, černošské čtvrti připomínající slum. Na těch pár dolarech, co Josephine nosila domů, záviselo živobytí rodiny.

„Jsi holt nejstarší, je ti jedenáct,“ říkala Carrie chladně. „To znamená, že máš povinnosti. Potřebujeme, abys nám přispívala, hlavně teď, když je Arthur bez práce.“

Malá Willie Mae, která spala v nohách postele, se po hnula a něco ze spánku zamumlala. K tomu měla Josephine pocit, že slyší ještě něco dalšího – nějaké zvuky zvenčí, možná volání nebo křik? Okamžitě byla zase úplně vzhůru. Ale to se jí určitě jen zdálo, byl to nějaký výplod jejího příliš unaveného mozku. Pevně stiskla víčka a snažila se představovat si něco hezkého, co by jí pomohlo vklouznout do říše snů. Neměla snadný život. Žila s celou rodinou v nuzném baráčku a musela tvrdě pracovat pro cizí lidi, kteří se k ní nechovali vždycky dobře. Na každodenní strasti dokázala na hodinku či dvě zapomenout, jen když se jí podařilo utéct o pár ulic dál na návštěvu k babičce. Babička měla truhlu plnou starých šatů a klobouků a Josephine se o nedělích nadšeně navlékala do rób, které jí byly trochu moc dlouhé, na bujnou černou křtici si nasazovala staromódní klobouky z minulého století zdobené peřím a pořádala představení pro sousedy. Rozpustile tancovala a dováděla, užívala si pozornosti a potlesku pobavených diváků. Byly to jediné okamžiky, kdy si připadala doopravdy šťastná. Kdy měla pocit, že za něco stojí.

Z polospánku ji vytrhl hlasitý zvuk. Znělo to jako výstřel, ale to jí nejspíš jen tak připadalo. Boxcar Town byl tak chudý, že tu nikdo žádné střelné zbraně neměl. Vždyť si zdejší lidé mohli sotva dovolit pár brambor nebo kou-

sek chleba. Posadila se a zaposlouchala se do tmy. A znovu zvuky – tentokrát dozajista výkřiky. Polilo ji horko.

Pak bylo zase ticho. Josephinino hlasitě bušící srdce se uklidnilo. Lidé tu byli všichni chudí a žili namačkaní v těsných prostorech; nebylo neobvyklé, že tu a tam vypukla hádka. Vášně většinou zase rychle vychladly.

Než znovu usnula, zkoušela si představovat, jak tančí v drahém kostýmu na velkém pódiu před zástupy jásajících diváků.

V příštím okamžiku už jí někdo hrubě lomcoval paží, malé sestřičky brečely a bratr Richard si ustrašeně přetahoval deku přes hlavu.

„Vstávat!“ nařizovala jim Carrie. „Všichni, hned!“

Josephine se s námahou snažila udržet oči otevřené a ospale zamžourala na rodiče. „Co... co se stalo...?“

Ty zvuky prořezávající noční ticho byly nepochybně výstřely. Carrie neodpovídala. Ohlušující rámus a křik spousty lidí, zvedající se jako vlna, hovořily samy za sebe. Přepadení čtvrti. Carrie prudce vytáhla Willie Mae z postele a posadila si ji na bok, Margaret táhla za ruku za sebou. Otčím uchopil Richarda a Josephine železným stiskem za ruce a vlekl je k zadním dveřím. O Josephininy bosé nohy se otřela krysa.

„Ven, rychle ven, dělejte,“ pobízela je Carrie roztřeseně, a ještě než domluvila, přiletěla oknem z ulice hořící pochodeň. Josephine se nechápavě zastavila a chvíli zírala, jak plameny zběsilou rychlostí stravují dřevěnou podlahu.

„Pospěš si, Tumpy,“ oslovila ji Carrie naléhavě jménem, jež používala, když byla Josephine ještě úplně malá, „než bude celej barák v plamenech.“

Josephine se od ohně nedokázala odtrhnout. Na okamžik jí připadalo, že za oknem zahlédla bílou tvář zkřivenou do nenávidného úšklebku. Rodiče ji se sourozenci vystrkali zadními dveřmi na uschlý trávník za domkem, tam se všichni schovali do hustého křoví a plni zděšení spatřili, že domy hoří v celé ulici. Noční vzduch byl prosycený hustým a štiplavým kouřem.

Josephinini sourozenci střídavě kašlali a vzlykali. Jen ona neplakala. Vytřeštěnýma hnědýma očima skrz meze-ry mezi domy oněměle pozorovala ohromný dav bílých mužů, jak se valí ulicí. Řvoucí horda třímala v rukou pochodně a pušky. Lidé o překot prchali ze svých obydlí a volali o pomoc, noci šlehaly výstřely. Tu a tam někdo zavyl jako poraněné zvíře.

„Dál,“ supěla Carrie a ochranitelsky ovinula paže kolem svých dětí. „Musíme dál, jinak nás tu najdou.“

S Arthurem napůl táhli, napůl nesli menší děti do husté spleti stromů a křoví na kraji Boxcar Townu, aby se tu schovali. Pod bosýma nohama jim šustila tráva, stejně jako pod nohama několika sousedů, kteří v malém lesíku rovněž hledali útočiště.

Josephine je pomalu následovala. Znovu a znovu se otáčela za masakrem, který se v její čtvrti rozpoutal. V chudobných dřevěných chatrčích syčely a praskaly plameny, střechy se hroutily. Příbytky stovek sousedů se nenávratně rozpadaly. Všechno to málo, co zdejší lidé vlastnili, spolykal oheň.

„Zničí nám dům...!“ Margaret křičela a plakala, až se třásla po celém těle.

Carrie ji přitáhla k sobě a snažila se ji uklidnit. „Pšt, holčičko, ne tak nahlas, jinak na nás přijdou.“

„Proč?“ šeptala Josephine. Připadala si jako ochromená, neschopná pochopit, co se to dnes v noci odehrává.

Arthur si přejel rukama od sazí po vlhkém obličejí. „Běloši nás prostě nenávidí. Jako kdybychom nebyli lidi jako oni.“

Josephine pořád ještě strnule upírala pohled na chatrče v plamenech. Cítila na kůži žár ohně a slyšela zoufalé výkřiky těch, kdo své příbytky nestihli včas opustit nebo je zasáhly výstřely. „Ale proč, Arthure?“

„Netuším,“ odpověděl otčím zasmušile. „Možná mají strach, že jim vezmeme práci. Přitom jsem sám za poslední roky na žádnou práci nenarazil.“ Klesl na kolena, přitiskl si ruce k očím a tiše se rozplakal.

Josephine si objala tělo rukama, jako by navzdory sálajícímu žáru plamenů mrzla. Jako v mlze slyšela svou rodinu a sousedy vzlykat a bědovat. Jejím nitrem cloumaly vztek, nepochopení a strach, stravující jako oheň, černé jako popel přinášený lehkým větříkem. Jak to, že jimi tak opovrhují, proč je považují za tak méněcenné? Vždyť už beztak patřili k těm nejchudším z chudých, a dnes v noci přišli i o tu poslední trošku majetku a o střechu nad hlavou. Poslední zbytky důstojnosti se rozplývaly v hustém kouři všude kolem.

Josephine bylo sice teprve jedenáct let, ale měla nejasné tušení, že ji zvěrstva, jichž dnes byla svědkem, budou ve snech pronásledovat ještě dlouho.

Část I: Černá Venuše (1925–1936)

I ran away from home. I ran away from St. Louis, and then I ran away from the United States of America because of that terror of discrimination, that horrible beast which paralyzes one's very soul and body.

Utekla jsem z domova. Utekla jsem ze St. Louis a pak jsem utekla ze Spojených států amerických, kvůli tomu teroru diskriminace, té příšerné bestii ochromující samotnou duši i tělo.

Josephine Bakerová

1

Září 1925

Josephine seděla jen ve spodním prádle na prodřeném koberci svého pronajatého zařízeného pokoje. Vedle sebe měla misku s citronovou šťávou. Do světle žluté tekutiny namáčela bavlněnou utěrku a pečlivě si jí otírala paže, nohy, dekolt i obličej. Tuto proceduru prováděla už několik týdnů večer co večer a zabrala jí pokaždé nejméně třičtvrtě hodiny. Copak by už brzy neměly být vidět výsledky? Natáhla obě paže a prohlížela si je v matném světle stojací lampy.

„Pořád stejně hnědá, jako když jsem se narodila,“ zamumlala rozmrzele. „Asi to bude marná snaha.“ Rozčarovanež mrskla mokrou utěrkou do misky, až citronová šťáva vystříkla, a kopla do kůry z vymačkaných citronů povalující se po koberci. O citronech se sice říkalo, že mají bělicí účinky, ale její kůže ne a ne zesvětlát, ať dělala, co chtěla.

Venku už byla tma, avšak otevřeným oknem se dovnitř dosud linuly zvuky ulice a vlhý vzduch. Byla sobota večer, den, kdy se toho v newyorské čtvrti Harlem dělo nejvíc.

Ulice pod cihlovým domem, v němž měla svůj pokoj, přímo vibrovala energií. Lomoz automobilů se mísil se vzrušenými hlasy lidí spěchajících za zábavou. Ještě hodinku nebo dvě a v klubech začne blázeň. Rozdováděné publikum bude bujaře tleskat zpěvákům, jazzovým hudebníkům a účinkujícím z exotických revuí, které jsou zrovna v kurzu.

Josephine letmo pohlédla na hodiny. Ještě měla čas. Představení, v němž vystupovala, začínalo až kolem půlnoci.

Přehodila přes sebe župan a přešla ke stolu, na němž ležel rozepsaný dopis pro rodinu v St. Louis. Namočila pero do inkoustu, ale nezmohla se na nic víc než na okusování násadky, nevěděla, co napsat.

„Ale co. Máma ví, že mi psaní nejde,“ řekla si a myšlenku, že by dopisní papír zaplnila několika osobními řádky, prostě zavrhlá. Napsala na něj pouze „od Josephine“. Zasuňula ho do obálky spolu s několika bankovkami, které si odložila z honoráře. Písmo měla kostrbaté a neobratné, protože jako malá chodila do školy jen občas. Od sedmi let pracovala v St. Louis u jedné přísné paní na okraji Boxcar Townu jako výpomoc v domácnosti, dokud jí tahle paní jako trest za nepozornost – nechala nedopatřením vzkypět vodu – neopařila ruku. V osmi si vydělávala pár dolarů u jedněch bezdětných manželů, uklízela u nich a vařila, dokud se s ní pán trochu moc nesblížil. Pak ji paní vyhodila.

Vytrhla se ze vzpomínek na dětství a zalepila obálku; hodí ji do schránky cestou do *Plantation Chubu*. Její rodina byla pořád ještě chudá jako kostelní myši, každý cent navíc se jim hodil.

„Josephine! Už jsi hotová?“ Na dveře zabušila Ethel Watersová, která obývala vedlejší pokoj a v klubu vystupovala s ní. Na rozdíl od Josephine nebyla pouhou sborovou tanečnicí, ale vlastně hvězdou představení – směla zpívat sólová čísla.

„Jo, jo, už jdu,“ zabručela Josephine a navlékla se do šatů.

Když vykročila do zšeřelé chodby, Ethel si ji zvědavě změřila. Byla o deset let starší než devatenáctiletá Josephine a měla mnohem víc zkušeností na jevišti. „Poslyš, ty tak voníš... po citronech...?“

Josephine mávla rukou. „Můj večerní rituál s citronovou šťávou, vždyť víš.“

Ethel se zachichotala. „Tys to ještě nevzdala? Myslím, že abys jenom o malinko zesvětlala, musela by ses v tom citronu koupat denně několik hodin.“

„Jenom se mi směj,“ postěžovala si Josephine, když vycházely z domu a mířily na 126. ulici, kde se nacházel *Plantation Club*. „Ty jsi hvězda klubu, pro tebe to všechno asi tolik neznamená. Ale já jsem jenom malá tanečnice z poslední řady... Černá holka se nikomu nelíbí. Krásná ženská musí být vždycky bílá.“

Ethel si povzdechla. „Já vím. Ale barvu kůže člověk nemění.“

Brzy dorazily do *Plantation Clubu*. Na město se snesla černočerná tma a zahalila nahnědlou cihlovou budovu s půlkruhovými oblouky nade dveřmi a okny do svého pláště. Okna zářila pestrými barvami a působila hřejivě a přitažlivě, jako maják uprostřed noci.

Josephine s Ethel zamířily rovnou k vedlejšímu vchodu vyhrazenému pro personál, kde se srazily se skupinkou

mladých bělochů, podle všeho už značně rozjařených. Dívky, typické moderní „flappers“ v krátkých sukních, s dlouhými perlovými náhrdelníky a silně nalíčenými obličejí, se na ně dívaly s opovržením. Jedna mladá žena s krátkými blondatými vlasy načesanými do módních vln vyfoukla Josephine do obličeje kouř z cigarety.

„Tome,“ pronesla pronikavým hláskem na svého společníka navlečeného do dokonalého smokingu. „Odkdy smějící do klubu *negři*?“

V Josephine se všechno sevřelo, přestože podobné scény zažívala skoro denně. Jako kdyby skutečně stála o to, aby do takového lokálu mohla vstoupit jako host! Byla to scestná myšlenka, i když se potají užírala tím, že nemá stejná práva jako běloši.

Společník mladé ženy se zakřenil. „Neboj, pus, ty dvě tady určitě jenom pracují. Asi uklízečky.“

„Ach ano. Máš pravdu.“ Skupinka se zasmála a hrnula se hlavním vchodem dovnitř.

Josephine rázovala za Ethel, která jen pokrčila rameny, do dveří pro personál. Rozmrzele následovala přítelkyni do šatny, kde už se na vystoupení připravovalo několik dalších tanečnic z jejich souboru, a usadila se na své obvyklé místo. V duchu si představovala, co všechno by té blondýnce mohla pěkně od plic říct, jenže jí bylo jasné, že by se tím leda připravila o práci.

Překotnými pohyby si nanasla na tvář bílý pudr a vklepávala si ho do pokožky.

„Ani pudr z tebe bělošku neudělá,“ poznamenala Ethel pobaveně.

Josephine postavila nádobku s pudrem na stůl tak nešetrně, až se prášek rozlétl, a začala si do krátkých čer-

ných vlasů vtírat pomádu, aby jí přiléhaly těsně k hlavě. „Já taky nechci být bílá. Ale trocha respektu k nám by neškodila.“

Bessie, jedna z tanečnic, která si právě oblékala přiléhavý kostým, se vesele rozesmála. „Sni dál, holčičko.“

Josephine obrátila oči v sloup. „Jen pozor, aby se můj sen jednoho dne nestal skutečností. Co ty víš?“

„Nehádejte se, děvčata,“ napomenula je Ethel, zatímco si barvila řasy načerno. „Některé věci jsou zkrátka tak, jak jsou. Ale teď něco úplně jiného: myslíte prosím všechny na to, že po představení nemáte hned zmizet! Šéf vzkazuje, že se pak všichni sejdem v šatně. Budeme tu mít významnou návštěvu.“

„Kdo to asi bude?“ Josephine si urovnala lehounký kostým, který toho zrovna moc nezakrýval. Nevadilo jí to, líbilo se jí, když publikum obdivovalo její lesknoucí se štíhlé nohy.

V tom okamžiku se ve dveřích objevil majitel klubu George, o němž se proslýchalo, že má vazby na mafii – což v této branži nebylo nic neobvyklého –, a důraznými gesty svolával tanečnice k sobě. „Na co čekáte, probůh? Jste na řadě, diváci už jsou netrpěliví. A vy si tu klidně dřepíte a žvaníte!“

„Klídek, vždyť si lidi zaplatili, aby nás mohli vidět.“ Ethel si s bohorovným klidem rovnala hedvábné záhyby šatů. „Tak určitě vydrží pár minut čekat.“

George zaskřípal zuby a Josephine se v duchu uchechtla. Jako pokaždé nastupovala v řadě „revue girls“ na pódium až jako poslední. Stejně jako ostatní tanečnice ji oslnilo prudké světlo reflektorů, takže elegantní interiér *Plantation Clubu* spíš jen tušila, než že by něco viděla. Mezi

stoly s drahými bílými ubrusy kmitali číšníci ve smokin-zích s plně naloženými podnosy a zásobovali publikum pokrmy a nápoji.

Ethel se dala do zpěvu, místnost zaplnil její tmavý, sametový hlas. U stolů okamžitě utichl veškerý hovor a publikum okouzleně naslouchalo. V pozadí tančily revue girls, máchaly do rytmu hudby pažemi, kroužily boky a vytáčely kolena dovnitř a zase ven. Sál zahalily smyslnost a erotika, visely nad hlavami diváků jako těžký mrak.

Josephine měla navíc ve skupině zcela speciální úlohu: dělala kašpárka. Stála vždy na pravém konci řady dívek, kde se její vylomeniny nedaly přehlédnout. Když Ethel dozpívala a zařadila se mezi ostatní tanečnice, které nyní spustily ve svižném tempu charleston, předváděla Josephine různé grimasy, vyplazovala na diváky jazyk, komicky šilhal a klopýtala za ostatními děvčaty. Publikum bylo jako vždy bez sebe nadšením, odměňovalo vystoupení dupotem a rozjařeným smíchem. Josephine do sebe aplaus nasávala jako sladký nektar – tady na pódiu mohla být opravdu sama sebou, tady mohla ukázat, co se v ní skutečně skrývá. Venku na ulici byla jen nevíтанá černoška, na kterou běloši pohlíželi jako na něco bezcenného a špinavého, často jí dokonce nadávali. Už jako malá holčička, když v babiččiných starých róbách a kloboucích pořádala představení pro sousedy, věděla, že právě pro tohle se narodila. Byla předurčena k tancování.

Po představení sestoupila omámená potleskem z pódia a vydala se za Ethel a ostatními tanečnicemi zšeřelou chodbou do šatny. Ve stínu dveří postával jakýsi bělošský host, kouřil doutník a skrz hustý dým si ji prohlížel. Josephine cítila jeho zrak klouzat po svém těle. Pak se prudce

odvrátil, s doutníkem mezi zuby zamumlal: „*negerská cou-ro*“ a zamířil zpátky do sálu.

Se vzpurně zdviženou bradou vešla do šatny a začala se nešetrnými pohyby odličovat. S muži zatím neměla příliš dobré zkušenosti. Myšlenky jí na okamžik zabloudily k oběma mužským exemplářům, které jí prošly životem. Přestože jí bylo sladkých devatenáct, měla za sebou už dvě manželství. Ve třinácti si vzala téměř stejně starého Willieho Wellse. Její matka Carrie se svazkem souhlasila, protože tajně doufala, že jí přinese lepší životní podmínky. Krátké manželství – a navíc ilegální, protože ani v Missouri nebyly dětské sňatky povoleny – skončilo mohutnou hádkou mezi oběma dospívajícími, načež Willie zmizel a už o něm nikdy neslyšela. V patnácti se vdala za železničáře Willieho Bakera, ale brzy ho opustila, aby odešla do New Yorku zkusit štěstí na jevišti. Nezbylo jí po něm nic, jen příjmení – Bakerová. Po bývalých manželích se jí dosud ani trochu nezastesklo. O roli zdrženlivé ženy v domácnosti nestála.

Ze zamyšlení ji vytrhl majitel klubu George, když vstoupil mezi děvčata a zatleskal. Okamžitě zavládlo ticho a oči všech dívek se zvědavě upřely na dobře oblečenou bělošku stojící za ním. V černých večerních šatech s drahým perlovým náhrdelníkem vyzařovala přirozenou eleganci. To bude ta slibovaná významná návštěva, prolétlo Josephine hlavou. Co taková sebevědomě působící bruneta, mohlo jí být kolem pětatřiceti, hledá mezi černými kaba-retními tanečnicemi? Pleť měla jemnou a světlou jako perla.

„Děvčata,“ George znovu zatleskal. „Smím vám představit našeho hosta? Tohle je paní Caroline Reganová,

které si velice vážím. Je to známá podporovatelka umění a pohybuje se v nejlepších newyorských kruzích. A má pro vás nesmírně lákavou nabídku!“

Paní Reganové při tom nadšeném projevu pobaveně zacukaly koutky. Josephine a ostatní tanečnice si ji zvědavě prohlížely. Co tuhle očividně dobře situovanou ženu přivádí do zatuchlé šatny *Plantation Clubu*?

„Dobrý večer, dámy,“ ujala se s lehkostí slova Caroline Reganová. „Nebo snad raději dobré ráno, vzhledem k pokročilé hodině? Byla jsem se s manželem podívat na představení – a ne poprvé. Vaše vystoupení bylo jako vždy velkolepé.“

Josephine pokradmu pohlédla na hodiny a potlačila zívnutí. Byly tři hodiny ráno. Snad se ta paní Reganová brzy vymáčkne, toužila zalézt do postele.

„Můj manžel – čeká na mě venku v limuzíně – je zaměstnán jako obchodní atašé na americkém velvyslanectví v Paříži. Momentálně travíme dovolenou doma, ale brzy zase vyrážíme do Francie.“ Caroline Reganová během řeči přejížděla očima z jedné tanečnice na druhou, jako by je odhadovala. Na dívkách byla čím dál zřetelněji patrná únava. Ethel se už málem nedokázala udržet ve vzpřímené poloze, seděla na své stoličce úplně zhroucená.

„Abych to trochu zkrátila: zimy v Paříži dovedou být příšerně dlouhé, když se manžel pro samou práci skoro neukáže doma. Proto jsem si vymyslela takový projekt. Chtěla bych v Paříži uspořádat černošskou revue. Revue Nègre. Miluju všechno, co je temné, exotické! Vhodný podnik pro představení už jsem našla. Chybí mi jen černé tanečnice. Tanečnice, jako jste vy!“

Z tváří revue girls rázem všechna únava zmizela. Teď mecenáše přímo visely na rtech.

„Pane jo!“ šeptala Ethel ohromeně. „To je něco.“

Caroline Reganová se usmála a přitom se pohledem zastavila u Josephine. Ta měla smíšené pocity. Revue v Paříži? Kde vůbec přesně leží Francie? Odešla ze školy příliš brzy, než aby stihla načerpat základní zeměpisné znalosti, ale byla si jistá, že se Paříž nachází na opačném konci světa.

„Je to jedinečná šance, děvčata,“ povzbuzoval skupinu George. „O klub si nedělejte starosti. Pár měsíců to bez vás zvládnou, denně u mě stojí frontu na angažmá nové tanečnice.“

Caroline Reganová udělala několik kroků místností a zastavila se před Ethel. „Vy zpíváte sóla, že ano? Máte nádherný hlas. Jak se jmenujete?“

„Ethel.“

„Ethel. Vás bych každopádně v Paříži chtěla. Mohla byste dál zpívat sólová čísla.“

Ostatní mladé ženy rozhovor vzrušeně sledovaly. Ethel se viditelně snažila zachovat nehybnou tvář a klidně se zeptala: „Kolik za to budu mít?“

„Tři sta dolarů týdně.“

„Pět set a jdu do toho.“

Ethelina troufalost Josephine vyrazila dech. Přítelkyně sice byla v *Plantation Clubu* respektovanou a oblíbenou zpěvačkou, ale opravdu si mohla dovolit vznášet takové bezostyšné požadavky?

Caroline Reganová se nepřestávala tvářit přívětivě. „Tolik vám zaplatit nemohu, je mi líto, Ethel. Pět set dolarů je nad rámec mého rozpočtu.“

„Fajn.“ Ethel se k návštěvnici otočila zády a s bohorovným klidem pokračovala v odličování. V místnosti bylo takové ticho, že by bylo slyšet spadnout na zem špendlík.

„No dobrá.“ Paní Reganová se otočila k Josephine, které najednou úplně zvlhly ruce. „Líbilo se mi, jak jste hrála klauna...“

„Josephine.“

„Josephine. Vaše vystoupení bylo veselé a publikum nadšené. Vaše komediální schopnosti se určitě dobře uplatní i v Paříži. Co myslíte?“

„Já...“ Josephine vířily hlavou tisíce nejružnějších myšlenek. Francie byla zjevně nesmírně daleko a ona neuměla ani slovo francouzsky! Jak by to tam mohla sama v devatenácti letech zvládnout? Byla by ještě dál od své rodiny v St. Louis, než je teď.

„Mohla bych vám dát sto padesát dolarů týdně,“ navrhla návštěvnice.

Hlavou se jí nepřestávaly o překot honit myšlenky. Měla by to zkusit?

Caroline Reganová si její váhání zřejmě vyložila po svém. „No dobře. Dvě stě padesát za týden, ale tím končím. Souhlasíte?“

„Souhlasím,“ zamumlala Josephine zaskočeně. Dvě stě padesát dolarů! To by mohla posílat matce víc peněz.

„Francii si zamilujete,“ pronesla paní Reganová vřele, než se obrátila k další dívce. „Je to tam úplně jiné než tady v Americe. Lidé jsou mnohem otevřenější a svobodnější. Moc je nezajímá, jestli je člověk bílý nebo černý. Francouzi vás přijmou s otevřenou náručí.“

Josephine si začínala pomaloučku uvědomovat, co by to pro ni mohlo znamenat. Ve Francii by byla svobodná,

svobodnější než v Americe. Francouzi se zřejmě na nikoho nedívají spatra jen proto, že má tmavou pleť. Ještě se zdráhala slovům Caroline Reganové zcela uvěřit, ale byla ochotná to risknout.

„Kdy se odjíždíš?“ zeptala se ochraptěle.

„Vítejte v mém souboru, Josephine. Naše loď vyplouvá za deset dní.“ Paní Reganová se spokojeně otočila k ostatním děvčatům. „Kdo by se ještě chtěl podívat do Paříže?“

O deset dní později opustila newyorský přístav loď „Beringaria“ odvázející do Evropy různorodou skupinu pětadvaceti tanečnic a tanečníků. Josephine stála na palubě s Bessie, kolegyní z *Plantation Clubu*, a Joem Alexem, který měl být v Paříži jejím tanečním partnerem. Přitáhla si těsněji kolem ramen hrubý bavlněný šál. Husí kůži jí naháněl nejen podzimní chlad a ostrý vítr prohánějící se nad vodní hladinou, ale také zelená, do výšky se tyčící Socha svobody. Obrovská osobní loď kolem ní majestátně proplula. Josephine se na slavný pomník uchváceně zadívala, potom znenadání odvrátila tvář.

„K čemu je člověku Socha svobody, když jako černochoch v téhle zemi vlastně svobodu nemá? Když přede mnou většina restaurací, hotelů a obchodů zavírá dveře, protože nesmím obtěžovat bělochy svým tmavým obličejem?“

Bessie se snažila udržet na hlavě klobouk, který jí porыв větru málem odnesl, a volnou ruku položila Josephine na paži. „Já si nejsem jistá, jestli jde věřit paní Reganové, že je ve Francii všechno lepší. Ethel možná udělala líp, že zůstala v New Yorku.“

„Kdyby tak člověk vždycky věděl dopředu, co bude dobře a co špatně,“ zamumlala Josephine. Chvilí vzpomínala

na Ethel. Loučení s kamarádkou a spolubydlící nebylo lehké.

Joe se nenuceně opřel o zábradlí. „Brzo uvidíme sami, jestli je na tom, co tvrdí, něco pravdy. Tak co, holky, nepůjdeme si prohlédnout naše skromné ubikace?“

Než se Josephine vydala za ním a Bessie do mezípalubí, kde byli ubytováni, ještě naposledy pohlédla na pevninu, která se pomalu vzdalovala. Zanedlouho bude loď obklopotovat už jen samá šedá voda a zatažená obloha a z Ameriky se stane vybledlý kousek minulosti, vzpomínka zanechávající zatuchlou pachutí.

2

Září 1925

Protože byla „Berengaria“ americká loď, byli cestující na palubě přísně odděleni podle barvy pleti. Caroline Reganová se svým manželem obývala luxusní apartmá na horní palubě, zatímco vesměs černé tanečnice se mačkaly v těsných kajutách v mezipalubí, kam nepronikl ani proužek denního světla. Josephine bylo celou cestu špatně ze zdejšího zatuchlého vzduchu a poté, co při jedné obchůzce tajně spočítala záchranné čluny a zjistila, že rozhodně nestačí pro všechny, ji začaly pravidelně každou noc sužovat zlé sny. Člověk nepotřeboval velkou fantazii, aby si dovedl představit, že těch pár člunů bude vyhrazeno bílým pasažérům; tahle jistota v ní ve spánku vyvolávala strašlivé obrazy potápějících se lodí a měla pocit, že slyší smrtelné výkřiky tonoucích.

Když zrovna neprobíhaly zkoušky na Revue Nègre, které Caroline Reganová na lodi organizovala přes den, krčila se Josephine na úzkém lůžku ve své kajutě, zaprášenou šedou deku shrnutou v nohách postele, a pročítala ve slabém světle slabikář ze školních let. Neúnavně

přejížděla prstem po písmenech a jednoduchých slovech a snažila se vrýt si do paměti, jak se co píše.

„Josephine!“ Dovnitř se jako vichřice vřítla Bessie, s níž kajutu sdílela.

Josephine bleskově schovala slabikář pod deku prožranou od molů; nechtěla, aby někdo viděl, čím se zabývá, protože jí bylo trapné, že má takové mezery ve vzdělání. „Josephine! Francouzská pevnina je na dohled! Slyšela jsi? Už je vidět Francie!“

Josephine vyskočila z postele. „Vážně? Díkybohu už mám všechno sbaleno.“

Bessie se zasmála. „No, ještě to chvíli potrvá, za pět minut loď asi nezakotví.“

O několik hodin později se pětadvacetihlavý zástup tanečníků sunul jako kachňata za Caroline Reganovou a jejím manželem po lávce. Byl už konec září a svěží vzduch voněl podzimem. Nad normandským přístavem s křikem kroužili raci. Josephine s Bessie se rozhlížely a nechtělo se jim věřit, že jsou konečně ve Francii. Jen s obtížemi vstřebávaly tu spoustu nových vjemů a útržků francouzských vět ozývajících se ze všech stran. Caroline Reganová objednala pro všechny taxíky, aby je odvezly na nádraží, odkud měli pokračovat do Paříže.

„Taxíky!“ pošeptala Josephine do ucha Bessie, když se soukaly na zadní sedadlo vozu. „Mně se zdá, že jsem umřela a dostala se do nebe!“

Taxikář se k nim otočil, nadzvedl si čepici a zakřenil se na ně. „Mesdemoiselles...“

Když na ně ještě k tomu mrkl, Bessie se přihloupale rozhihňala, ale Josephine ji dloubnutím do žeber přiměla zmlknout. „Nechovej se jako školačka.“

I ona však byla ohromená, ba přímo omráčená. Ona, která si v Americe nemohla ani sednout na lavičku v parku, pokud se na ní skvěla cedule „Whites only“, si ve Francii jezdí taxíkem jako královna!

Toho dne na ně čekalo ještě víc překvapení. Po příjezdu do Paříže měla paní Reganová pro celou skupinu rezervované ubytování v hotelu. Když Josephine vkročila do pokoje, o nějž se měla dělit s Bessie, poprvé v životě neměla slov. Nebylo pro ni snadné už jen vstoupit do hotelu – v Americe by ji coby černošku hned bez okolků vyprovodili –, ale dvě postele s nadýchaným bílým povlečením, vzdušné záclony na vysokých oknech a půvabné skříňky jí chvíli naháněly nefalšovaný strach. Strach, že se všechen ten luxus ukáže být pouhým snem, ze kterého se každou chvíli probudí.

Bessie, která mezitím nedbale pohodila kufr na podlahu, už pochopila, jaký nečekaný přepych se jim naskytl. „Nádhera, Josie! My se tady budeme mít jako pánbůh ve Frankrajchu! Ještě že jsme nad tou nabídkou paní Reganové neváhaly. Kdyby tak Ethel věděla, o co přichází.“ Prolétla pokojem jako vichřice, a když prozkoumala všechny šuplíky, prudce otevřela bíle natřené dveře vedoucí do sousední místnůstky.

„Koupelna!“ zavřískla nadšeně. „Vana! Já nevěřím svým očím.“

Josephine se zvědavě vydala za ní. Při pohledu na liti novou vanu se jí vybavily vzpomínky na dětství v Missouri. Jednou za týden – obvykle v sobotu – její matka Carrie ohřála vodu ve všech hrncích, co doma měli, a nalila ji do dřevěných necek, které nevlastní otec Arthur přivlekl do kuchyně. Už jen samotné ohřívání vody trvalo celé

hodiny. Nejdřív se v ní směli vykoupat rodiče, pak mladší sourozenci, a úplně nakonec Josephine. Jako nejstarší musela čekat nejdéle, což ji odjakživa štválo.

Když nyní ponořená do myšlenek zbožně přejížděla rukou po chladném kovu vany, čím dál víc se jí zmocňoval neurčitý pocit, že to za svůj krátký život někam dotáhla. Může bydlet v luxusním hotelu v Paříži, legendami opředeném evropském městě, má k dispozici koupelnu a pohodlnou postel, o kterou se nemusí s nikým dělit. A ještě navíc si vydělává dvě stě padesát dolarů týdně prací, kterou miluje.

Tanec byl její život.

Pomalu jí docházelo, jaké má štěstí, a pak v náhlém návalu mladické rozpustilosti skočila na postel, až péra zavržala.

Obě se s Bessie bláznivě rozesmály. Přítelkyně popadla jeden naducaný polštář a mrštila jím po Josephine. V mžiku se rozpoutala nevázaná polštářová bitva.

„Budeme si žít jako dvě princezny,“ zafuněla Josephine, když ji polštář už zase trefil přímo do obličeje.

„To si piš!“ vypískla Bessie. „Z tohoto hotelu se už nehnu.“

Polštáře létaly, dokud se neozvalo hlasité zabušení na dveře. Obě se polekaně zarazily. Ochromil je strach, že je za ten hluk personál vykáže do patřičných mezí a vyhodí z hotelu.

Konečně Josephine vylezla z postele a opatrně na škvírku pootevřela dveře. „Á, to jsi ty, Joe,“ zamumlala s úlevou.

Její přidělený taneční partner přejel pohledem zmačkané přikrývky a polštáře rozházené po celém pokoji.

„Někdo se zkrátka umí bavit,“ řekl posměšně. „Je vás slyšet po celém hotelu, ale zdá se, že to tady ve Francii nikomu nevadí. Jako dva ptáčci, co poprvé vylétli z hnízda.“

„Vždyť to taky jsme!“ opáčila Josephine a jen stěží potlačovala smích, zatímco Bessie se znovu nezadržitelně rozchichotala.

Joe obrátil oči v sloup. „Měly byste jít dolů. V salonu se podává občerstvení a pak se jde do divadla na první zkoušku. Tak šup, vymotejte se z těch peřin.“

Josephine s Bessie si spěšně upravily rozčuchané vlasy, urovnaly šaty a následovaly Joea dolů. Josephine si zase připadala jako ve filmu. V salonu už byla většina ostatních tanečnic, seděly u prostřených stolů a popíjely kávu z jemných porcelánových šálků. Na stříbrných podnosech ležely lahodné kousky dortu.

Josephine se zastavila na prahu, jako by jí nohy vrostly do země. Joe ji štouchl do boku. „No tak, na co čekáš?“

„Ale...“ Josephine se bezradně rozhlédla, skoro jako by počítala s tím, že ji každou chvíli nějaký číšník vykáže. V Americe by ji vyháněli, jen kdyby si za výlohou nějaké lepší kavárny příliš dlouho prohlížela pestrobarevné zákusky. Vtom se před ní vynořila vlídná tvář paní Reganové. Mecenáška se dotkla Josephininy paže a gestem ji zvala dál. „Jen pojdte dovnitř, nebojte se. Vidím na vás, že jste myšlenkami ještě v Americe. Zbavte se všech pout, která vás doma svazovala.“

„Ano,“ zajíkla se Josephine, „zkusím to, ale je to pro mě všechno takový nezvyk... V Americe by byl skandál, kdyby černoši bydleli v hotelu a klidně by si tam jedli dorty...“

„Tady ve Francii je všechno jinak,“ uklidňovala ji Caroline Reganová. „Francouzi jsou vstřícní, otevření lidé. Už

jste slyšela o hesle z dob Francouzské revoluce? Liberté, égalité, fraternité.“

„Volnost, rovnost, bratrství,“ přeložil Joe, který rozhovoru se zájmem naslouchal.

Caroline Reganová se pousmála. „A teď se pusťte do těch dortů. Tarte aux pommes je znamenitý.“

V pozdním odpoledni se skupina poprvé vydala do *Théâtre des Champs-Élysées* na Avenue Montaigne, kde měla mít Revue Nègre za deset dnů premiéru. Ulice působila honosným dojmem i navzdory dešti, tiše se snášejícímu na zem a tlumícímu hluk automobilů. Caroline Reganová upozornila tanečnice a tanečníky na fasádu z bílého mramoru, která i v deštivém počasí pod šedou zataženou oblohou vypadala jako z cukru. Vysoko nad jejich hlavami se tyčily překrásné sochy polonahých mužů a žen částečně zakrytých listím. Skupina žasla jako malé děti, které se ocitly ve vzdálené říši snů – což nakonec vlastně odpovídalo skutečnosti.

„To je docela změna proti starýmu dobrému *Plantation Clubu* v Harlemu, co?“ pošeptala Josephine do ucha Bessii, která uchváceně zírala vzhůru, aby jí neušel jediný detail jejího budoucího pracoviště.

„To máš asi pravdu, Josie. I když je *Plantation* svým způsobem taky dost elegantní.“

Interiér divadla byl rovněž působivý. Nad hlavami se jim klenula honosná kopule a všude stály pozlacené sochy. Paní Reganová je nechala chvíli rozkoukat a pak soubor zavedla do jednoho z velkých sálů, kde na ně čekal tmavovlasý běloch. Byl ležérně oblečený a měl na sobě cvičky, jako by se chystal vzápětí skočit na pódium a dát

se do tance. Zvědavě si jednotlivé členy tanečního souboru prohlížel a naznačil jim, ať se posadí na naleštěnou podlahu jeviště.

„Bonjour, bonjour, mes chères danseuses et mes chers danseurs,“ spustil nadšeně. „Je suis si heureux que...”

Josephine na něj jen nechápavě koukala, francouzsky samosebou nerozuměla ani slovo. I ostatní měli ve tváři otazníky. Paní Reganová Francouzův příval slov vesele zarazila. „S dovolením se toho ujmu sama. Tohle je Jacques Charles, na příštích pár týdnů váš choreograf. Je velmi zkušený! Pracoval mimo jiné ve slavném *Moulin Rouge*. Myslím, že společně s Jacquesem rozjedeme vynikající show.“

Jacques poslouchal a živě přikyvoval. „Exactement, ma chère Caroline. Než začneme, tak pravidla,“ začal se silným přízvukem. „Očekávám naprostou poslušnost! Bezpodmínečné plnění pokynů! Žádné hlouposti! C’est clair?“

Josephine jen s námahou potlačila smích, choreograf jí připadal náramně legrační. „Rozuměla jste?“ zahřímal zničehonic přímo před ní.

Horlivě přikývla.

Caroline Reganová se rozloučila a Jacques rozdělil ansámbl do několika menších skupinek, jimž postupně udílel instrukce a pak měli poprvé společně tančit. Josephine a Joe Alex šli na řadu jako první. Seděli na okraji jeviště, klátili nohama a snažili se soustředit na Jacquesův francouzsko-anglický výklad. Choreograf se k nim obrátil: „Vy hrajete tu veselou, že?“

Josephine pokrčila rameny. „No ano, v Harlemu jsem byla vždycky takový kašpárek na úplném konci řady, dělala jsem obličej a všechny rozesmávala. Ale do budoucna

bych mnohem radši zpívala, monsieur... Myslíte, že by to šlo? Mohla bych nejenom tancovat, ale taky zpívat?“

Josephine slyšela, jak se Joe vedle ní prudce nadechl, zatímco choreograf na ni civěl, jako by přišla o rozum. „Mademoiselle Bakaire...,“ začal s povytaženým obočím. „Jmenujete se tak, ne? Musím říct, že vaše přání je trochu nehorázné. Na zpěv máme la très belle mademoiselle Maud de Forest – ta se k nám připojí později. Talentovaná sólistka. Naproti tomu vy jste... jak to mám říct? Zkrátka klaun.“

Josephine si povzdechla. „No dobře. Za pokus to stálo.“

Jacques nevrle mávl rukou, jako by měl pocit, že už promarnili dost času nepodstatnými věcmi. „Mademoiselle Bakaire, monsieur Alex – vaší úlohou bude Danse Sauvage. Divoký tanec.“ Zatočil se dokolečka, předvedl několik lascivně pomalých smyslných tanečních pohybů, až nakonec přistál kočičím skokem přímo před nimi.

„Velice výstřední,“ poznamenal Joe. Josephine v jeho hlase slyšela bezradnost; stejně jako ona moc nevěděl, co si s takovým tancem počít.

„Těší mě, že se vám to líbí. Francouzské publikum miluje exotiku, víte?“ Jacques se odvrátil a přehraboval se v těžké dřevěné bedně, v níž byly složené kostýmy pro účinkující. „Už jsem obstaral kostýmy. Monsieur Alexi – voilà.“ Podal tanečnickovi kus lněného plátna ozdobeného péry, nic víc. „Uvázat kolem boků, přesně tak. Ostatní oblečení musí samozřejmě dolů.“

Joe si kolem sebe plátno omotal a pohlédl dolů na své tělo, jako by se pokoušel si představit, jak bude vypadat bez šatů, jen s péřovým hadříkem.

„Mademoiselle...“ Jacques podal Josephine mrňavé kalhotky, které by sotva zakryly hýždě a které byly rovněž pošíité křiklavě růžovým peřím.

Uchopila ten kousek oděvu špičkami prstů. „To je všechno?“

Jacques přikývl. „C'est tout.“

Za Josephininým zamračeným čelem se schylovalo k bouři. Nejdřív si nebyla jistá, jestli si z ní choreograf nedělá legraci. Takhle odvážný spodní díl... A co horní díl? Jenže z jeho vážného výrazu poznala, že má opravdu tančit takhle spoře oděná. Celá Paříž uvidí její holá prsa! To si přece nenechá líbit. Ani v New Yorku sice nevystupovala zrovna cudně oblečená, jenž tohle bylo něco úplně jiného. Byla by prakticky nahá.

Do hlavy jí stouplo horko. S třesoucími se rty mrštila mrňavými kalhotkami o zem, růžová péra zůstala čnít do vzduchu. „Na to můžete zapomenout, pane Charlesi. Na mě tohle nezkoušejte. Nebudu se promenádovat před stovkami nebo tisícičkami diváků úplně nahá. Kdyby to věděla moje matka, trefil by ji šlak.“

Cítila, jak Joe vedle ní nervózně šoupe nohama, ale bylo jí to jedno.

„Pěkně drzá, mademoiselle,“ zavrčel Jacques a nesouhlasně si ji měřil. „To jste předtím neposlouchala? Požaduju od svých tanečníků poslušnost! Naprostou a bezpodmínečnou! Kdybych se pořád pouštěl do nějakých pitomých debat, nikdy bych nedal představení dohromady!“

„Já to ale dělat nebudu,“ zamumlala Josephine a odvrátila se, aby nikdo neviděl slzy, které jí samou frustrací stoupily do očí. Tančit polonahá byla scestná představa,

a taky velké zklamání. Celou dobu, co věděla, že bude působit v důstojném pařížském divadle, potají snila o nádherných róbach ze sametu a hedvábí. A teď tohle. Její sen se hroutil jako domeček z karet.

„Nedělej problémy,“ pošeptal jí Joe, ale ona rozhořčeně našpulila ústa.

„Tobě se to mluví. Ty si to důležitý zakryješ látkou. Já ne.“

„Takže?“ otázal se Jacques netrpělivě a poklepával nohou. „Rozhodněte se, mademoiselle Bakaire. Chcete tu vystupovat, nebo ne? Nebo vám má madame Reganová obstarat lístek na nejbližší loď do Ameriky?“

„Já...“ Frustrace a hořkost sevřely Josephine hrdlo, spolu s nimi bezmoc. Co má dělat? Prohlásit teď svůj sen za ztroskotaný, vrátit se domů jako spráskaný pes a doufat, že zase získá místo v *Plantation Clubu*? „Nahá nebudu tancovat v žádném případě, to se můžete třeba stavět na hlavu, já...“

Její nepřehlédnutelné zoufalství jako by choreografa obměkčilo. „Tak zkusme tohle,“ navrhl. „Poslechnete mě, oblečete si ten péřový kostým, který vám bude bezpochyby náramně slušet, a nacvičíte se svým partnerem Danse Sauvage. Druhého října je premiéra. Chci po vás jen jedno jediné vystoupení. Jedno jediné, druhého října. Pokud vám i potom bude pořád tak nepříjemné ukazovat svou bezvadnou postavu, pojedete domů.“

Jacques zvedl kalhotky s peřím z podlahy a podal je Josephine, vypadalo to jako nabídka příměří. S povzdechem uchopila tenoučkou látku do ruky. Co jí taky zbývalo jiného? Kdyby se i nadále zdráhala vystupovat polonahá, znamenalo by to, že by musela všechny své naděje

smést na hromádku jako střepy rozbité vázy a zahodit do koše. Už se dostala moc daleko, než aby něco takového riskla.

„V sále je narváno,“ šeptala Bessie, když oblečená a nalíčená pokradmu nakukovala mezi silné sametové záhyby opony. „Spousta lidí... Mužských i ženských, a všichni vypadají, jako by šli na ples nebo na gala, Josie. Pánové mají smokingy a dámy nejdražší šaty...“

„Okamžitě zmiz od té opony!“ napomenul přísně Bessie Jacques, který přecházel dlouhými, nervózními kroky sem a tam ve zšeřelém prostoru za jevištěm.

Caroline Reganová se povzbudivě usmála. „Jen žádný strach. Zkoušeli jste deset dnů a vydali ze sebe to nejlepší. Zlomte vaz!“

„Díky,“ utrousil Joe nepřliš přesvědčivě a chytil Josephine za ruku. Za několik minut zazpívá známá zpěvačka Maud de Forest, tanečnice jí budou dělat křoví, potom jsou na řadě Joe a Josephine se svým Danse Sauvage. Josephine se snažila zhluboka dýchat, aby uklidnila svůj zrychlený tep. Zatím ještě stála ve tmě. Dokáže bez rozpaků vylézt na jeviště a předvést se v celé nahotě? Nachystala se na to, jak nejlépe mohla. Štíhlé údy si natřela olejem, aby se leskly, a krátké černé vlasy jí přiléhaly k hlavě jako nablýskaná přilba.

Jako v mrákotách se dívala, jak Maud a revue girls vbíhají na jeviště, aby předvedly své číslo. Pak se spustil bouřlivý potlesk, Maud s děvčaty se vrátily do šatny. Teď měla do zářivého světla reflektorů vstoupit ona a Joe.

„Hodně štěstí, Josie,“ uslyšela ještě zašeptat Bessie, a také Jacquesovo naléhavé „Bonne chance“.

Jako ve zpomaleném filmu vylezla Joeovi na záda a ovinula ho nohama, aby ji mohl vynést na jeviště, jak to nacvičovali na zkouškách. Hudba znějící ze zákulisí byla hypnotická, poutavá, v okouzleném publiku zavládlo na prosté ticho. Cítila na své kůži každický pár očí.

Uprostřed jeviště ji Joe nechal sklouznout na zem, lehce doskočila a ponořili se spolu do divokých, smyslných rytmů tance. Jejich paže a nohy, ruce a chodidla se pohybovaly rychle a harmonicky, pohupovali sem a tam vším, co měli, oheň nespoutané erotiky. Později jim Jacques vyprávěl, že se z publika, které nic podobného ještě nikdy nevidělo, ozýval fascinovaný šepot, bylo slyšet poznámky jako „Senzační!“ a „Velkolepé!“; jenže nic z toho Josephine nevnímala, jen tančila a tančila, předváděla tanec svého života, vychutnávala si, že může být středobodem sálu a cítit okouzlení diváků. Bylo jí úplně jedno, že je nahá, ba dokonce přemýšlela, proč se tomu vlastně ze začátku tolik bránila. Připadala si jako housenka, která celý život dřímala v kukle, aby se právě dnes v noci probudila k životu plnému vášně.

„Bravo! Bravissimo!“ jásali na konci vystoupení diváci. Spousta z nich se dokonce zvedla ze sedadel a tleskali vestoje. Úplně omráčená Josephine se ruku v ruce s Joem znovu a znovu ukláněla a zírala do rozradostněného davu. Nemohla uvěřit tomu, že ona, Josephine Bakerová, chudá holka z Boxcar Townu v St. Louis, dokázala ve světovém velkoměstě Paříži vyvolat takové nadšení. Ale připadalo jí, že dnes večer je možné všechno, dnes se plní sny.

I její komediální číslo, na něž přišla řada později večer, se publiku líbilo. Diváci nadšeně povykovali a tleskali, když klopýtala po jevišti, šilhala a vytáčela kolena střídavě

ven a dovnitř, jako by měla chvíli nohy do O a pak zase do X. Poté, co konečně všichni opustili jeviště a shromáždili se v šatně, dostal každý do ruky sklenici šampaňského.

Jacques popadl Josephine a zatočil se s ní dokola, až se její šampaňské rozstříklo do všech stran. Pak ji políbil do vlasů. „Co jsem říkal, Joséphine? Uvedla ses velkolepě a všichni tě milují! Tvůj kostým z peří měl naprostý úspěch!“

„Jo, měl jsi pravdu,“ zvolala rozesmátá Josephine s rukama ovinutýma kolem jeho krku.

„A jak to s tebou vypadá teď?“ podíval se na ni choreograf a v očích mu zablesklo. „Měli jsme přece dohodu. *Jedno* představení, řekl jsem, a když ani pak nebudeš spokojená, můžeš jet zpátky do Ameriky.“

Josephine se rozzářenýma očima rozhlédla po ostatních, všechny tváře ji napjatě sledovaly. „Nežvaň tolik, Jacquesi, a radši mi ještě nalej.“ Kolem dokola propukl smích a jásot.

Soubor slavil celou noc, do hotelu se vrátili až nad ránem, když Paříž, bledá a zahalená do podzimního oparu, konečně utichla. Po několika hodinách spánku přišly Josephine s Bessie na croissanty a kávu do jídelny, kde už na ně čekala paní Reganová se stohem ranních novin. I na ní bylo vidět, že má za sebou dlouhou noc.

„Máme vynikající recenze,“ hlásila. Jindy tak bledou, jemnou plet měla zružovělou štěstím. „Vychvalují nás až do nebes. Maud prý zpívala božsky, píše se v novinách, a tvůj tanec, Josephine, byl ohromující.“

Josephine se k ní a několika dalším dívkám posadila s talířem naloženým croissanty a máslem. „Co přesně kritici píšou?“